

ARTICULUS VII.

DE EXCELLENTIA EPISCOPORUM.

94. *Nota I.* Episcopi nomen ab ἐπί super et σκοπέω considero aut speculor derivatum, antiquis significabat inspectorem. Nam teste Plutarcho in Camillo tribuebatur nomen Episcopi prætori et magistratibus, qui juri dicendo, inspicendæ provinciæ aliisque rebus curandis præficiantur. Cicero etiam L. 4. epist. 11. ad Atticum scribit, se a Pompeio constitutum in tota Campania, et maritima ora ἐπισκοπον, ad quem delectus et summa negotii referatur. Itaque hoc nomen ad laicos quoque pertinere potest: unde Eusebius L. 1. de vita Constantini cap. 44. de eo sic loquitur: ipse velut communis omnium Episcopus a Deo constitutus, ministrorum Dei concilia congregavit: quem quidem episcopatum suum Constantinus ipse L. 4. c. 24. Episcopos alloquens sic explicat: Vos in iis, quæ intra Ecclesiam sunt, Episcopi estis; ego vero in iis, quæ extra geruntur, Episcopus sum a Deo constitutus. Nomen istud a priscis sumpserunt Christiani, eoque sacrorum suorum summos Antistites cohonestarunt. Ita Christus 1. Pet. 2. v. 25. dicitur Episcopus animarum nostrarum. Act. 20. v. 28., ad Philip. 1. v. 1., ad Tim. 1. c. 3. v. 2., ad Tit. 1. v. 7. rectores Ecclesiarum appellantur Episcopi. Sed quidquid sit de nomine, inquirimus hic, an, et quo jure sacri illi præsules, qui nunc vocantur Episcopi, iis, qui apud nos sunt tantum presbyteri, superiores sint. Pro quo

95. *Nota II.* Seculo IV. Aerius presbyter Arianus, postquam spe episcopatus, quem ambierat, excidisset, docuit presbyteros Episcopis nihilo esse inferiores, teste Epiphano hæresi 75. et Augustino hæresi 53. Seculo XIV. Joannes Wicleffus sacerdos Anglus, sicut expertus est Aerii fortunam, ita adoptavit insaniam. Dejectus enim a spe consequendi episcopatum Wigorniensem, ita dicebat: Tempore Pauli sufficiebant Ecclesie duo ordines clericorum, sacerdos videlicet et diaconus; quia certum videtur, quod superbia Cæsarea alios gradus adinvenit. Ita referunt Thomas Waldensis L. 2. Doctrinalis fidei, art. 3. n. 60. et Wilhelmus Wiclfordus in L. adversus eundem. Hæsit in eodem luto Calvinus L. 4. Instit. cap. 4. n. 2. ita scribens: Quibus docendi munus injunctum erat, eos omnes nominabant presbyteros. Illi ex suo numero in singulis civitatibus unum eligebant, cui specialiter dabant titulum Episcopi, ne ex æqualitate, ut fieri solet, dissidia nascerentur; neque tamen sic honore et dignitate superior erat Episcopus, ut dominium in collegas haberet, sed quas partes habet Consul in Senatu, ut referat de negotiis, consulendo, monendo, hortando aliis præeat, auctoritate sua totam actionem regat, et quod decretum communi consensu fuerit, exequatur; id muneris sustinebat Episcopus in Presbyterorum cætu, atque id ipsum pro temporum necessitate fuisse humano consensu inductum, fatentur ipsi veteres. Ita mentitur Calvinus, cui adhærent recentiores Puritani et Lutherani.

96. *Dico I.* Jure divino Episcopi presbyteris superiores sunt quoad potestatem ordinis.

Probatur. Soli Episcopi possunt ordinare presbyteros, presbyteri non possunt; ergo Episcopi potestate ordinis antecellunt presbyteris jure divino. *Conseq. est evidens.*

Prob. Ant. I. Scriptura nulli alteri collationem sacrorum ordinum tribuit. Nam ab Apostolis constitutos fuisse presbyteros, hujus rei gratia Titum relictum Cretæ, monitumque Timotheum (quos fuisse Episcopos nemo dubitat) ne cito manus imponeret initiandis, apertissime tradunt Actus Apostolici cap. 14. v. 22. et Paulus 2. ad Timoth. 5. v. 22. et ad Tit. c. 1. v. 5.

Prob. Ant. II. ex traditione Patrum. Auctor Constit. Apost. L. 8. c. 28. (Labbe t. 1. p. 493. B.) Episcopus benedicit et non benedicitur; manum imponit, ordinat, offert, benedictionem ab episcopis accipit; a presbytero autem non accipit. S. Hieronymus (quem Novatores nobis perpetuo objiciunt) in epist. ad Titum c. 1. (opp. t. 7. p. 694. edit. Vallarsi.) ea verba expendens, ut constituas per civitates Episcopos, ait: audiant Episcopi, qui habent constituendi presbyteros per urbes singulas potestatem. S. Chrysostomus hom. 13. in 1. ad Timoth. demonstrat, ea verba per impositionem manuum presbyterii, accipi non posse de presbyteris, sed de Episcopis. S. Epiphanius hæresi 75. (opp. t. 1. p. 908. A.) Ordo, inquit, Episcoporum ad gignendos patres præcipue pertinet. Hujus enim est patrum in Ecclesia propagatio. Aller (presbyter) cum patres non possit, filios Ecclesie regenerationis lotionem producit, non tamen patres aut magistros. S. Athanasius in sua adversus Arianos Apologia (opp. t. 1. p. 106. A. edit. Patav. 1777.) probat, Ischyram accusatorem suum non fuisse presbyterum, quoniam Colluthus, a quo Ischyra dicebatur ordinatus, nunquam fuerat ad episcopatus characterem promotus: Unde igitur, inquit, presbyter Ischyra? quo ordinante? nonne Collutho? Atqui Colluthus, cum esset presbyter, obiit, ejusque ambæ manus absque auctoritate fuerunt. Addit Athanasius, omnes, qui schismatis tempore a Collutho fuerant ordinati, ad laicalem statum fuisse redactos. Quibus tam insignibus testimoniis demonstratur plane, si presbyter alium in presbyterum ordinaret non insignitus episcopali consecratione, hujusmodi ordinationem irritam penitus ac nullam esse, ideoque Episcopos potestate ordinis presbyteris anteire.

Prob. Ant. III. definitionibus Conciliorum. Tridentinum Sess. 23. can. 7. ita definit: Si quis dixerit, Episcopus non esse presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi et ordinandi, vel eam, quam habent, illis esse cum presbyteris communem; anathema sit. Idem multo ante statuerant Synodi aliæ, nempe anno 348. Carthagenensis I. can. 5., anno 534. Arelatensis V. can. 7., anno 563. Bracarenensis can. 8. aliæque permultæ. Deberi autem Episcopis jus ordinandi Ecclesie ministros, probat Tridentinum eadem Sess. cap. 4. ex eo quod illi in locum Apostolorum successerint, et positi fuerint, ut ait Apostolus, a Spiritu sancto regere Ecclesiam Dei: apertum enim est, inferiorum ministrorum electionem atque inaugurationem non in Ecclesiastico solum, sed etiam in quolibet regimine bene constituto ad præpositos rectoresque supremos pertinere.

97. *Dico II.* Jure divino Episcopi antecellunt presbyteris etiam quoad potestatem jurisdictionis.

Prob. I. Auctoritate Scripturarum. Episcopi legis Evangelicæ non sunt minores summo Sacerdote legis antiquæ: atqui Sacerdos summus in veteri lege

jure divino superior erat ordine et auctoritate cæteris sacerdotibus et levitis; ergo et in nova lege Episcopi auctoritate et potestate jurisdictionis presbyteris antecellunt. Major propositio est HIERONYMI, qui hac in re Novatoribus puppis ac prora est, ad Nepotianum epist. 34. (al. 52.) ita scribentis: *Quod Aaron et filios ejus, hoc esse Episcopum et Presbyterum noverimus.* Idem verbis expressioribus supra recitatis asserit, epist. ad Evangelum. Minor aperte constat legenti cap. 28. Exodi, 9. Levitici, 17. Deuteron. Ex quibus liquet Aaronem ampliorem honorem, diversam consecrationem, facultatem ingrediendi sanctuarium, partem ex oblationibus peculiarem, atque supra sacerdotes et levitas omnes jurisdictionem amplissimam sibi vindicasse. Fatetur hoc ipse Calvinus L. 4. Instit. cap. 6. n. 2. et Magdeburgenses cent. 1. c. 7.

Nec desunt monumenta ex novi Testamenti paginis. Nam Apostolos jure divino majores fuisse Christi discipulis, constat tum ex diversa illorum electione; etenim Luc. 6. v. 13. duodecim tantum ex reliquorum discipulorum numero elegit, cum Luc. 10. v. 21. demum designaverit *et alios septuaginta duos*: tum quod solis Apostolis Joan. 20. v. 21. Dominus post resurrectionem dixit: *sicut misit me Pater, et ego mitto vos*: tum denique, quod post Judæ defectionem Mathias ad instaurandum numerum duodenarium, peculiari ceremonia ex numero discipulorum fuerit in collegium Apostolorum cooptatus, Act. 1. Atqui Apostolis successisse Episcopos, discipulis autem presbyteros omnium Patrum consensu firmatur, GREGORII NYSSENI de vita Moysis, (t. 1. p. 218. C.) CHRYSOSTOMI hom. 38. in 1. ad Corinth., HIERONYMI in epist. ad Fabiolam, ISIDORI Hispalensis in cap. 22. Exodi, Ven. BENE L. in Lucam cap. 42. aliorumque. Igitur jure divino Episcopi tenent in Ecclesia gradum cæterorum sacerdotum gradu et ordine superiorem.

Suffragatur S. Paulus in epistolis. Epistola enim 1. ad Tim. c. 5. v. 19. ita eundem alloquitur: *adversus presbyterum accusationem noli recipere, nisi sub duobus aut tribus testibus.* Ergo Timotheus presbyterorum erat antistes et judex. Hinc Epiphanius hæresi 75. (loc. cit. supra): *Quod autem, inquit, non idem esse possit cum Episcopo presbyter, divinus Apostoli sermo declarat, quo, quisnam Episcopus, quisque presbyter, intelligitur. Nam ad Timotheum Episcopum scribens, ita loquitur: Presbyterum ne objurges, sed hortare velut patrem. Quid autem attinebat Episcopo vetare, ut ne presbyterum objurgaret, nisi majorem supra presbyterum auctoritatem haberet? Quare deinceps admonet: adversus presbyterum cito accusationem ne admiseris, nisi duobus tribusve testibus.*

Prob. II. EX PATRIBUS, ex quorum testimoniis luculentissima duntaxat proferemus. S. IGNATIUS martyr epist. ad Ephesios n. 3. (PP. Apost. opp. p. 159. edit. Hefel.) *Episcopi, inquit, per terræ terminos definiti in Jesu Christi sunt sententia.* Ad Magnesianos n. 6. hortor, ait, *in Dei concordia omnia agere, Episcopo præsidente Dei loco, et presbyteris loco senatus Apostolici.* Ad Trallianos n. 2. scribit: *Episcopo subjecti sitis tanquam Jesu Christo, ac paulo post: necesse itaque est, quemadmodum facitis, ut sine Episcopo nihil agatis.* Ad Philadelphenses n. 7. *Episcopo attendite, et presbyterio et diaconis; et n. 9. boni quidem sunt sacerdotes, præstantius autem quid est summus Pontifex.* Vides his in locis ab IGNATIO expressam Episcoporum supra presbyteros præeminentiam, jurisdictionem, auctoritatem.

CLEMENS ALEXANDRINUS L. 6. Stromat. (opp. p. 667. D. edit. Morelli.) scribit in Ecclesia imitationes esse Angelicæ gloriæ, virosque *qui insistentes vestigiis Apostolorum viæerunt in perfectione justitiæ, teste Apostolo, primo quidem diaconos esse, deinde cooptatos in presbyteratum per progressum gloriæ (nam gloria differt a gloria) donec in virum perfectum (id est, Episcopum) creverint.* Igitur Episcopi tam distinguuntur a presbyteris, quam hi a diaconis, et quemadmodum presbyteri diaconis hic loci superiores esse asseruntur, quod et hæretici fatentur, ita et presbyteris Episcopi. Tres enim gradus ex æquo a se invicem secreti recensentur, e quorum uno progressus fiat ad alium. Atque hoc discrimen ordinum tempore Apostolorum jam ex divina institutione fuisse profectum refert idem S. Doctor L. 3. Pædagogii cap. 12. (p. 234. C.) scribens: *Quam plurima præcepta, quæ ad electas personas pertinent, in sanctis libris scripta sunt, hæc quidem presbyteris, alia vero Episcopis, alia diaconis.*

ORIGENES hom. 11. in Jeremiam (opp. t. 3. p. 139. D. edit. Ruæi.), quam habuit, cum jam esset presbyter: *Plus a me exigitur, inquit, quam a diacono; plus a diacono, quam laico: qui vero totius Ecclesiæ arcem obtinet (Episcopus), pro omni Ecclesia rationem reddet.*

S. CYPRIANUS epist. 27. ad Lapsos. *Dominus noster, inquit, cujus præcepta et monita observare debemus, Episcopi honorem et Ecclesiæ suæ rationem disponens... dicit Petro: Tu es Petrus et super istam petram ædificabo Ecclesiam meam... Inde per temporum et successionum vices Episcoporum ordinatio, et Ecclesiæ ratio decurrit, ut Ecclesia super Episcopos constituatur, et omnis actus Ecclesiæ per eosdem præpositos gubernetur. Cum hoc itaque divina lege fundatum sit, etc. Quid clarius?*

S. HIERONYMUS in dialogo adversus Lucifer. n. 9. *Ecclesiæ salus, inquit, in summi Sacerdotis dignitate pendet, cui si non exors quedam et ab omnibus eminentes detur potestas, tot in Ecclesiis efficiuntur schismata, quot sacerdotes: quo loco S. Doctor aperte insinuat, Ecclesiam ipsam suapte natura flagitare eminentem supra cæteros sacerdotes Episcopi auctoritatem, ne oriantur schismata: Christus autem utique Ecclesiæ suæ consulere voluit. Idem epist. ad Evangelum: Quid facit, inquit, excepta ordinatione, Episcopus, quod presbyter non faciat? Ibidem, in Episcopo, ait, et presbyter continetur. Qui provehitur, de minori ad majus provehitur. Ibidem scribit: Et ut sciamus traditiones Apostolicas sumptas de veteri Testamento, quod Aaron et filii ejus atque levitæ in templo fuerunt, hoc sibi Episcopi et presbyteri et diaconi vindicent in Ecclesia. Tribuit hic HIERONYMUS Episcopis ordinis discrepantiam, ampliorem in Ecclesia dignitatem Aaronis supra levitides excellentiam ex traditione Apostolica seu jure divino. Immerito ergo eo tanquam patrono adversarii gloriantur.*

Denique, ut innumera aliorum Patrum testimonia omittam, S. AUGUSTINUS L. de Hæres. n. 53. Aerium inter hæreticos recenset, quod inter alia nefaria dogmata diceret, *presbyterum ab episcopo nulla differentia debere discerni.*

Prob. III. RATIONE. Nullus scriptorum Ecclesiasticorum, qui primorum temporum formam describere, meminit immutationis, qua seculo secundo Episcopi imperium in presbyteros adepti sint; sed omnes unanimiter tradunt, ipsorum auctoritatem in presbyteros ubique jam inde ab Apostolis perpetuo deinceps viguisse. Deinde incredibile prorsus est, mutationem

istam ordinis ab Apostolis profecti fortuito post seculum primum in Ecclesiis omnes fuisse invectam. Fidem quoque superat, cunctos in toto orbe presbyteros in id statim consensisse, ut gradu moverentur: quasi vero omnes jugum sponte acceperint posthabita ordinis proprii gloria et dignitate nuper ab Apostolis obtenta. Quod si presbyteris repugnantibus id evenisse obtendant Calviniani, id certe sine contentionibus, turbis ac celebratis synodis minime poterat extorqueri. Atqui horum nihil veteres meminerunt. Merito igitur Tridentina Synodus Sess. 23. can. 6. definit hierarchiam Ecclesiasticam divina ordinatione institutam fuisse, et constare ex *Episcopis, Presbyteris et Ministris*; et canone proximo, Episcopos presbyteris esse superiores.

98. *Obj. I. contra concl. 1^{am}.* Concilium Nicaenum in epistola synodica (Lab. t. 2. p. 251. A.) permittit presbyteris, qui ad nullum schisma defecisse comperti sunt, jus habere et ordinandi, et eos, qui digni clero fuerint, nominandi. Ergo presbyteris tunc jus erat ordinandi, teste Theodoro L. 1. c. 9. et Socrate L. 1. c. 19.

R. D. *Ant.* Jus habere ordinandi, hoc est, eligendi C. id est, consecrandi N. Verbum græcum προχειρίζεσθαι significat promovere. Synodus Meletiani schismatis presbyteris in clericorum promotione suffragii jura concesserat; cæteris autem concedit καὶ προχειρίζεσθαι, καὶ ὀνόματα ὑποβάλλειν, hoc est, et promovere et nomina suggerere. Nec refert, quod vox illa προχειρίζεσθαι paulo ante dicatur de iis, qui ab Alexandro episcopo Alexandrino erant consecrati. Nam licet ex se promotionem tantum electione factam significet, potest tamen etiam ad ordinationem, ut sibi subjectam, applicari; prout can. 14. Synodi 11. et alibi adhibetur. Porro mendosum est, quod in codice Dionysii Exigui can. 13. Concilii Ancyranum legitur: *Presbyteris non licere presbyteros aut diaconos ordinare sine præcepto Episcopi vel litteris*. Ita enim exemplaria emendatiora aliorum habent: *Sed nec presbyteris civitatis sine Episcopi præcepto amplius aliquid imperare, nec sine auctoritate litterarum ejus in unaquaque parochia aliquid agere*.

99. *Inst. 1.* Concilium Hispalense II. an. 619. (Lab. t. 5. p. 1666. B.) capitulo 7. statuit: *quamvis cum Episcopis plurima illis (Presbyteris) communis sit dispensatio, quædam tamen auctoritate veteris legis; quædam novellis et ecclesiasticis regulis sibi prohibita noverint, sicut presbyterorum et diaconorum ac virginum consecratio*. Ergo ex jure duntaxat ecclesiastico soli Episcopi conferre sacros ordines possunt, ideoque jure divino non sunt superiores presbyteris quoad potestatem ordinis. *Confirmatur* ex eo, quod Synodus eodem modo de sacris ordinationibus, quo de Virginum et Ecclesiarum consecratione loquatur: atqui hoc postremum juris est tantum ecclesiastici; ergo et primum.

R. D. *Ant.* et Synodus novellarum regularum nomine intelligit novi fœderis leges, quas veteris Testamenti institutis opponit C. intelligit recentiores a Conciliis conditas N. Illum esse Concilii sensum liquet ex serie cit. cap. in quo reprehenditur Agapius episcopus Cordubensis, qui cum a seculari militia statim ad summum fuisset sacerdotium promotus, disciplinæ ecclesiasticæ non satis peritus frequenter presbyteros destinabat altaribus erigendis,

et basilicis consecrandis, id quod vetat Synodus inquiens: *In divinis enim litteris, præcipiente Domino, solus Moyses in Tabernaculo Dei erexit altare, solus ipse unxit, quia summus utique sacerdos erat Dei, sicut scriptum est de eo: Moyses et Aaron in sacerdotibus ejus; ideoque id, quod tantum facere principibus sacerdotum jussum est, quorum typum Moyses et Aaron tenuerunt, presbyteri, qui filiorum Aaron gestant figuram, arripere non præsumant. Nam quamvis cum Episcopis, etc.* Ex quo Ecclesiæ hac in re doctrina potius confirmatur.

Nec refert, quod novellas regulas ecclesiasticis jungat. Non enim conjungit, quod eadem sint; sed quod utraque in idem argumentum conspirent. Nam cum ecclesiasticis regulis jus divinum sæpe declaretur, ideo ipsi non infrequenter adjunguntur.

Ad Conf. D. M. Loquitur eodem modo quoad reservationem ipsam C. quoad jus, quo reservatio innitur N. Conjungit itaque Synodus ista tanquam solis Episcopis reservata: et merito; omnia enim illa pariter episcopatus honori reservantur, sed vario jure, quod non semper expriment veteres. Quanquam Synodus Hispalensis novi Testamenti regulis ecclesiasticas ideo etiam conjungere videatur, ut innuat geminam illam consecrationem ex diverso jure proficisci.

100. *Inst. 2.* Veteres nonnulli affirmant, Episcopos creari a presbyteris; ergo. *Prob. Ant.* Eutychnus Patriarcha Alexand. in historia Ecclesiæ Alexand. et vita Marci Evang. memorat. S. Marcum constituisse duodecim presbyteros, qui adessent Patriarchæ, ut decedente Patriarcha eligerent unum e duodecim presbyteris, et imponerent reliqui undecim presbyteri manus capiti ejus, et benedicerent eum, et constituerent eum Patriarcham. De Novato presbytero loquens CYPRIANUS epist. 49. *Ipse est, inquit, qui Felicissimum satellitem suum diaconum, nec permittente me, nec sciente, sua factione et ambitione constituit*. Ergo.

R. D. *Ant.* Presbyteri creabant Episcopos, et diaconos, hoc est, eligebant, vel conferri ordinem curabant C. per se ipsi consecrabant N. Ita benigne explicari potest Eutychnus. Constat enim triplicem manuum impositionem ab Orientalibus in electione et ordinatione Episcopi adhiberi: quarum prima est populi totius præulem suum designantis; secunda presbyterorum eundem simul eligentium, et postea electum approbantium; tertia episcoporum electum et confirmatum consecrantium. Hæc Abrahamus Ecchellensis Maronita cap. 2. et 10. p. 1. Eutychni vindicali adversus Seldenum et Hottingerum aliosque Protestantes, qui plura ex dicti Eutychni historia excerpterunt, queis contra Catholicos abuterentur. Cæterum Eutychni vel nulla vel tenuis est auctoritas; quippe fabulis delectatur, summamque veteris historiæ ac disciplinæ ignorantiam præ se fert, id quod non Catholici duntaxat Theologi, sed etiam Protestantes pluribus ostendunt, Seldenus, Eduardus Pocokius, qui Eutychni scripta typis vulgavit. Videtis Carolum Wifassium Tract. de sacram. Ord. part. 2. q. 1. de Episcoporum superioritate.

Pariter quando Novatus perhibetur diaconum fecisse, id solum arguit ejus studio effectum, ut Felicissimus diaconus constitueretur. Colligitur id ex ipsis verbis Cypriani, disserte pronunciantis, Novatum factione sua duntaxat effecisse, ut Felicissimus ad diaconatum eveheretur. Addit S. Cyprianus: